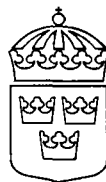

Försvarsutskottets betänkande

1989/90:FöU10

Underhållstjänsten i försvarsmakten

1989/90
FöU10

Sammanfattning

I betänkandet behandlas förslag som regeringen — efter föredragning av statsrådet Roine Carlsson — har förelagt riksdagen i proposition 1989/90:139 om underhållstjänsten i försvarsmakten. Utskottet föreslår riksdagen godkänna vad föredragande statsrådet har förordat om inriktningen av verksamheten för ledning av underhållstjänsten i fred och krig för försvarsmakten. Godkännandet innebär medgivande att inrätta en ny myndighet för ledning av underhållstjänsten i fred och i krig i Övre Norrlands militärområde, med lokalisering till Boden. En motsvarande organisationsförändring kan senare bli aktuell inom övriga militärområden.

Betänkandet behandlar även två med anledning av propositionen väckta motioner.

Till betänkandet har fogats en reservation.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1989/90:139 föreslagit riksdagen att godkänna vad föredragande statsrådet har anfört om inriktningen av verksamheten för ledning av underhållstjänsten i fred och krig i försvarsmakten.

Motionerna

1989/90:Fö36 av Bengt Harding Olson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av ett milounderhållsregemente för Södra militärområdet med lokalisering i Hässleholm.

1989/90:Fö37 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att ett tränegemente (underhållsregemente) skall finnas i varje militärområde,

2. att riksdagen beslutar att tränregementena, utöver de uppgifter som anges i proposition 1989/90:139, skall utbilda och hålla beredskap för räddnings- och underhållstjänst vid stora civila katastrofer och för flyktingmottagning,

3. att riksdagen med ändring av tidigare beslut (1989/90:FöU3, rskr. 87) beslutar att tränregementena i Sollefteå och Hässleholm skall behålla sin självständiga status som tränregementen för militärområde Nedre Norrland resp. militärområde Syd.

Utskottet

Som närmare framgår av propositionen föreslås att en ny myndighet inrättas för ledning av underhållstjänsten i fred och krig i Övre Norrlands militärområde samt att denna myndighet lokaliseras till Boden. Myndigheten förutsätts överta nuvarande uppgifter från Övre Norrlands militärområdes materieförvaltning (MFÖN) och Övre Norrlands militärområdes verkstadsförvaltning (VFÖN). Den nya myndigheten får även ansvar för utbildning i underhållstjänst. Myndigheterna MFÖN och VFÖN avvecklas i samband med att den nya myndigheten inrättas. I propositionen begärs också riksdagens godkännande för att vid behov senare genomföra motsvarande organisationsförändringar inom övriga militärområden.

Den nya myndigheten skall förbereda sin verksamhet för kris och krig samt vidmakthålla sina krigsförband. Den skall således genomföra kris- och krigsplanläggning, utbilda anställd personal, grund- och repetitionsutbilda värnpliktiga och krigsförband samt hålla viss insatsberedskap. Myndigheten skall vidare lagerhålla och distribuera förnödenheter för försvarsmaktens behov i krig och fred samt svara för materielunderhåll och andra verkstadsarbeten, också i krig och fred.

I motion Fö36 (fp) framhåller motionären bl.a. att det föreslagna underhållsregementet förefaller vara en principiellt riktig väg för att effektivisera underhållsfunktionen inom ett militärområde samtidigt som tillgängliga resurser utnyttjas rationellt. En rationell underhållsorganisation borde därvid vara lika viktig för alla delar av Sverige. Ifrågavarande underhållsorganisation bör av den anledningen byggas upp samtidigt i hela landet varvid riksdagen bör besluta om ett milounderhållsregemente för Södra militärområdet med lokalisering till Hässleholm.

Även i partimotion Fö37 (mp) anses omorganisationen av underhållstjänsten i Övre Norrland i enlighet med propositionen vara ändamålsenlig och riktig. Den ligger i linje med vad miljöpartiet de gröna tidigare har förespråkat om ett "trängcentrum" i varje militärområde. Riksdagen bör därför nu besluta om att organisera ett underhållsregemente i alla militärområden (yrkande 1). Motionärerna hävdar också att man vid en sådan omorganisation starkare bör beakta trängtrupperna som en resurs vid civila katastrofer och vid stora flyktingströmmar och därför bör utbilda och hålla beredskap för detta slags situationer (yrkande 2). Det synes därför, enligt motionärerna, inkonsekvent och

mindre rationellt att i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1989/90:9, FöU3, rskr. 87) om arméns utveckling m.m. i december 1989 avveckla tränregementena i Sollefteå och Hässleholm om syftet är att på sikt inrätta ett underhållsregemente i varje militärområde, vilket propositionen antyder möjligheten av. Dessa regementen bör därför, enligt motionärerna, med ändring av riksdagens beslut hösten 1989 behålla sin självständiga status som tränregementen för Nedre Norrlands militärområde resp. Södra militärområdet (yrkande 3).

Utskottet noterar att den föreslagna organisationsförändringen kommer att leda till en större överensstämmelse mellan krigs- och fredsorganisationerna än för närvarande. En sådan utveckling har utskottet tidigare ställt sig bakom (1988/89:FöU14 s. 32 och 1989/90:FöU3 s. 21). Genom den nu föreslagna ordningen kommer sålunda två myndigheter i fred att integreras med ett antal krigsförband till en myndighet för både krig och fred. Utskottet anser, liksom föredragande statsrådet, att detta kommer att förbättra förutsättningarna för att under militärbefälhavaren i Övre Norrland leda underhållstjänsten i fred, under mobilisering och i krig. Underhållsresurserna bör härigenom också kunna utnyttjas mera flexibelt och rationellt.

Utskottet anser vidare att en likartad utveckling på sikt kan visa sig lämplig även för andra militärområden. Detta antydde också när utskottet senast behandlade underhållsfunktionen (1989/90:FöU3, s. 21). Erfarenheterna från den nya organisationen i Övre Norrland och de speciella förhållanden som råder i andra delar av landet bör dock få påverka en eventuell sådan omorganisation. Utskottet utgår från att regeringen, innan den beslutar om nya steg för underhållsfunktionens utveckling, för riksdagen redovisar erfarenheterna från den omorganisation som nu är i fråga. Mot den bakgrunden bör riksdagen inte bifalla motion Fö36 (fp) som föreslår att ett underhållsregemente nu inrättas i Hässleholm.

Med samma motiv förordar utskottet att riksdagen också avslår motion Fö37 yrkande 1 (mp) om ett tränregemente i varje militärområde.

Utskottet kan heller inte ställa sig bakom yrkande 2 i motion Fö37 (mp) vars konsekvenser skulle bli en omfattande förändring av det militära försvarets uppgifter. Enligt utskottets mening är det i motionen väckta förslaget av sådan karaktär att det måste övervägas i ett annat och vidare sammanhang, t.ex. i utredningsarbetet inför ett försvarsbeslut. Motion Fö37 (mp) bör därför avslås i denna del.

Utskottet behandlade i det nyss nämnda beslutet om arméns utveckling m.m. frågan om avveckling av tränregementena i Sollefteå och Hässleholm. Utskottet framförde då (1989/90:FöU3, s. 21) som skäl mot att behålla T 3 och T 4 som självständiga utbildningsmyndigheter att det bakom brigader och försvarsområdesgruppstaber med egna underhållsresurser i varje militärområde under militärbefälhavaren bör finnas en underhållsledning (milounderhållsregemente). Denna bör bygga på fredstida verksamhet vid militärområdets båda förvaltningsledningar och vid försvarsområdesförband. Utskottet konstaterar att vad som nu föreslås i motion Fö37 yrkande 3 (mp) skulle försvåra

den utveckling av underhållsfunktionen som utskottet tidigare ställt sig bakom och också nyss förordat. Även detta motionsyrkande bör därför avslås.

Utskottet förordar sammanfattningsvis att riksdagen godkänner den i propositionen föreslagna inriktningen av verksamheten för ledning av underhållstjänsten.

Utskottet förutsätter att omorganisationen kommer att genomföras på ett sätt som tar tillbörlig hänsyn till den berörda personalens intressen. Utskottet vill i det sammanhanget hänvisa till vad som anfördes om angelägna åtgärder för att minska olägenheterna för den personal som berörs av de i december 1989 beslutade organisationsförändringarna (prop. 1989/90:9, FöU3 s. 26, rskr. 87).

Hemställan

Utskottet hemställer

beträffande *inriktning av verksamheten för ledning av underhållstjänsten i fred och krig i försvarsmakten*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Fö36 och 1989/90:Fö37 godkänner vad föredragande statsrådet har anfört.
res (mp)

Stockholm den 17 maj 1990

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Roland Brännström (s), Ingvar Björk (s), Iréne Vestlund (s), Kerstin Ekman (fp), Gunhild Bolander (c), Barbro Evermo Palmerlund (s), Christer Skoog (s), Sven Lundberg (s), Karin Wegestål (s), Ivar Virgin (m), Hans Lindblad (fp), Jan Jennehag (vpk), Britt Bohlin (s), Sven-Olof Petersson (c), Tom Heyman (m) och Ulla Bouvin (mp).

Reservation

Inriktning av verksamheten för ledning av underhållstjänsten

Ulla Bouvin (mp) anser

dels att den del av utskottets anförande som på s. 3 börjar med "Utskottet anser" och på s. 4 slutar med "av underhållstjänsten" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, med de motiv som närmare framgår av motion Fö37 (mp), att underhållsfunktionen har så stor betydelse för landets totalförsvar och som beredskap inför civila katastrofer och stora flyk-

tingströmmar att det bör inrättas ett trängcentrum i form av ett underhållsregemente i varje militärområde. I Södra militärområdet och i Nedre Norrlands militärområde bör därvid organiseras underhållsregementen i Hässleholm resp. i Sollefteå. T 3 och T 4 bör som följd härav, med ändring av tidigare riksdagsbelslut, behållas på nuvarande lokaliseringsorter som självständiga enheter och ges delvis ändrade uppgifter.

Dessa utskottets ställningstaganden tillgodoser till del förslaget i motion Fö36 om att inrätta ett underhållsregemente i Hässleholm, vilket dock enligt utskottets mening bör ges betydligt vidgade arbetsuppgifter än vad som förutsätts i motionen.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande inriktning av verksamheten för ledning av underhållstjänsten i fred och krig i försvarsmakten

att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1989/90:Fö36 samt med bifall till motion 1989/90:Fö37 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

